Hetedik évfolyam. 109-ik szám. Kolozsvártt, kedd 1877. május 15

A „KELET“ előfizetési díja:
idékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével;

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak
Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest zervitatér 5. sz.
Nyilttéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Az ügyetlen barát.

(L—t.) Roma locuta est — az az, hogy a dolog nagy nyomatékához méltó kifejezést használjunk: Asboth János ur szólott méltósággal, bölcsen, a valóság iránt avval a hódolattal, melyet legid. gr. Teleki Domokos a történetirótól megkövetel, midőn igy ir: „oly történetiró kivántatik, ki a történetirásra szükséges más szellemi és erkölcsi tulajdonok mellett, a legfőbbel is birjon, t. i. hogy mindenekfölött az igazságot keresse és kövesse.“

Vőn pedig a nyilatkozásra magának Asbóth János ur alkalmat — nagy eszélylyel és tapintattal — ebben az ilyszerü elméleti vitákra épen nagyon kinálkozó otium idejében egy u. n. könyvismertetésben, melylyel b. e. legid. gr. Teleky Domokos könyvét: „A székely határőrség történetéről,“ az által mutatja be, hogy a szerző elő- és utó-szavából három hasábnyit ujra lenyomat s bevezetésül stataciumot ül a demokratia fölött, a főrangu megboldogult szerző méltó dicsőitésére azt a módot találván legalkalmasabbnak, hogy panegirist zeng az aristokratiának, melyet másként nem bir hazafi erényekkel ékeskedőnek bemutatni, csak, ha — vélt ellenlábasát: a demokratiát nyakig a sárba tapicskolja, egész előszeretettel ez elem iránt.

A higgadt itélő előtt mindig legalább is gyanus, ha valaki nem bir egy egyént másként feldicsérni, csak ha egy másikat — az ellentétezés hatása kedvéért — minden becs nélkül valónak mutat be; ha a fölmagasztalandóban nem találni, vagy épen csak ő nem bir találni oly saját kiváló érdemeket, melyek magukban hordják értékűket s nem szorulnak mások kissebbitésére, hogy magukban véve is valamiknek látszassanak.

De mi, e tekintetben, sokkal nagyobb elismeréssel vagyunk, mind a néhai gróf, mind aristokratiánk iránt, hogysem csak ily minuendo liczitatió utján tudnók értékűket megmérlegelni, — valamint sokkal nagyobbra tartjuk a demokratia elvi igazvoltát, hogysem másként ne birnók jelentőségét megbecsleni, csak, ha sárral dobálnak minden egyebet, a mik evel szemben, vagy ezenkivül fekűsznek.

A sár mindig bepiszkitja azt is, a ki vele dobálózik.

Asbóth János úr, ugy látszik, más véleményben van s épen a mai idők és közviszonyok közt, épen a szegény irók segélyezésére hivatott intézetnek a néhai gróf által nyujtott ez adománya „ismertetése“ alkalmával; épen akkor, midőn egy főrangu születésü férfiu példájával bizonyitja, hogy születése mellett s azon felül munkát, intellectualis munkát kiván végezni, hogy nevét megérdemelje: épen akkor látja eljöttnek az időt, hogy a demokratiát egy kézlegyintéssel elitélje, nyakát kifacsarja s quasi re bene gesta provocálja saját közönségét, hogy plaudite . .“

És a taps, talán — elég sajnos az illetőkre nézve, ha igy van — nem is marad el. Hogy ne, mikor: „A demokratia két erős oszlopa a hiuság és irigység“ néhány évtizedekkel ezelőtt nálunk is megindult „a kiméletlen, vad, gyülöletes izgatás“ az aristokratia ellen. „Az aristokratia tekintélye állitotta helyre törvényeink tekintélyét.“ Nemzetiségünk fentartója az aristokratia. Ha történeteinkből kivesszük azt a mit aristokratiánk hozott elő, mi maradna meg? „A Dózsa György lázadása, egyéb semmi.“ Neki hadvezéreink, államférfiaink, reformatoraink, a vallás-szabadság és alkotmány védői, tudósaink, iróink — gr. Zrinyi Miklóstól, b. Eötvösig és Kemény Zsigmondig — mind e rendből születtek.

Ime Asbóth János ur, a történetiró, saját tételeiben bemutatva, ki — mint legid. gr. Teleky Domokos mondja — „mindenekfölött az igazságot keresi és követi.“

Saját olvasóinktól a hazai történet mezején a legelemibb ösmereteket is megtagadnók, ha e tételekkel szemben historiai adatokra kezdenénk hivatkozni, annak bebizonyitásául, hogy talán még is csak volt a hazai közmunka terén mind e megyékben más érőt érő munkás is, kit az utókor hálával emlegethet, mint épen csak aristokratiánk kitünőségei — sőt, mi hajlandók vagyunk még Asbóth János ur historiai és mivelődés-történeti ösmeretei felől is sokkal jobb véleménynyel lenni, mint a minőkről e czikkében tanuságot tesz s ha már egész historiánk folyamából, a demokrata elemből kimagasódó alakra másra senkire sem emlékezik, mint épen csak — Dózsa Györgyre; ha egy hadvezér államférfi, reformator, vallás-szabadság és alkotmány-védő, tudós, iró neve sem jut eszébe, ki ne ur aristokratia rendéből született volna: ugyan, az istenért saját maga iránti tekintetből is, gondolja meg, hogy ő, Asbóth János ur, is csak valami a haza boldogitóinak sorában, pedig — ha jól tudjuk — velünk együtt — a közép polgári rend szülötte.

De mindazok előtt a kitünőségek előtt, kikre, az aristokratia rendjéből, Asboth János ur hivatkozik, vagy utal, őszinte tisztelettel hajolva — mint a haza közmunkáinak tényezői előtt — meg, lehetetlen nem kérnünk Asboth János urat, saját érdekében, arra, hogy igyekezzék az aristokratia és demokratia fogalmaival némileg tisztába jöni; mert a midőn az aristokratia rendéből született mindez egyének magukranézve is egyenlő kötelezettséget ismertek a közmunkában való részvétel iránt tettleg el, a szónak legvalódibb értelmében a démokratia hiveiül vallották magukat s a mennyiben a közmunka terén kiváló érdemeket birtak szerezni maguknak, oly „aristo“-kratia tagjaivá váltak, a mely előtt nem csak minden józan eszü ember örömmel hajlik meg, hanem a melynek mindenki tagjává is lehet, épen saját kiváló érdemének alapján, mint pro Patria bene meritus.

És áttérve ez általánosságról, épen a hazai történetünkkel oly szerves összeköttetésben álló aristokratiánk concret adataira: ugyan — ha ösmeri Asboth János ur az egykori Magyarország és Erdély mivelődési és fejlődési történetét — kik voltak nálunk a nemes értelemben vett demokratia hivebb, önzetlenebb és tiszteletreméltóbb szószolói, viadorai, mint épen a közmunka terén magukra nézve is egyenlő kötelezettségeket s csak a végzett munkával arányban álló jogokat elösmerő és követelő kiválóbb aristokratáink? Hát, a midőn a hadviselés meg politika, a függetlenség, alkotmány és vallásszabadság küzdteren, a reformok. a tudomány, müvészet és irodalom mezején, nem a hatalomhoz szegődve, hanem a nemzet érdekeit szolgálva némelyek az aristokratia rendéből a közelismerést, a historia méltatását vivták ki maguknak: nem mind és mindezekben a demokratia egy-egy eszméjének szolgálatában állottak-e s nem épen a demokratia közmunkájának terére léptek-e, ez által szerezvén halhatatlan érdemeiket?

S maga legid. gr. Teleki Domokos is, kinek babéraiból még az ilyen — egész életével és eszméivel homlokegyenest ellentétben álló — sértő panegiris sem vonhat le semmit, maga a megboldogult is, nem fejtől-talpig a végzett munkával arányos jog hive volt-e egész életében, minden tettében gondolatában?

Sajnáljuk Asbóth János urat, hogy nem lehetett módja ez aristokrata rendből született legvilágosabb fejü és legnemesebb szivü puritán demokratát közelebbről ismerhetnie. Akkor legalább megtanulhatta volna a szó való értelmében „nemes“ gróftól, hogy mit tartott és mennyit adott ő a születésre, rangra, czimre s hogyan méltatta ő az értelmet, szellemet, tetterőt és munkát mindenkiben, kivétel nélkül s miként vélekedett az ezek nélkül szükölködő „rendek“ értékéről. E sorok irója ma is édesen emlékezik a néhai fölemelő nyilatkozataira, melyeket épen aristokratiánk ifjuságának neveltetéséről tön s ezért méltán sajnálhatjuk Asbóth János urat, hogy nem részesülhetett ama szerencsében, hogy mélyebb pillantást vethetett volna a n. gróf lelkületébe, mint a milyről könyvének ez „ismertetése“ tanuskodik, a mit épen az elköltözött iránti kegyeletünk, egész élete és e müve tanuságtétele alapján is szükségkép desavouálnunk kell.

Vagy bár csak azt a pár hasábnyit olvasta volna el figyelemmel Asbóth János ur, a mit a könyvből lapjában ismét lenyomatott; vagy bár csak meg tudta volna érteni az iró szellemét, midőn a politikai pártok és a tudomány viszonyáról, az igazságos közvéleményről, a politikai tőkékről, nemzetünknek és népünk „minden osztályának gyöngeségéről, hibáiról“, a sajtó-szabadságról s a történetiró kellékeiről nyilatkozik. De, hát vakkal nem lehet a szinekről beszélni.

S még csak egyet. Asbóth János urnak lehet nagyon igaza, hogy (ha nem is a demokratia, de) nagyon sok u. n. demokrata hiu és irigy. Mi mindnyájan hiuk lehetünk netaláni ügyességeinkre, vagy ismereteinkre. Mi lehetünk nagyon irigyek aristokratiánk vagyonára, cziméire és tekintélyére, hanem erdélyrészi mostani aristokratiánk egy részétől nem irigyeljük az ilyen panegiristákat, nem irigyeljük azt az ügyetlen barátot, ki — drága pénzükön fentartott lapjukban — csak ily módon birja az aristokratia érdemeit s politikai és társadalmi jelentőségét méltatni.

Ezt nem irigyeljük tőlük.

— **A képviselőház** igazságügyi bizottsága tegnapelőtt d. u. 4 órakor tartott ülésében folytatta a büntető törvénykönyv tárgyalását.

A 440. §-ot Szilágyi Dezső inditványára kihagyta a bizottság, — a 441. §-ban pedig, a hivatali visszaélésekre nézve a bizottság az öt évi börtönt öt évig terjedhető fogházra módositotta.

A közbeeső §§. elfogadtatván, a 449. §-nál elfogadtatott Pauler előadó azon módositványa, hogy a hivatalos titkot közlő hivatalnokot csak akkor éri a §-ban megállapitott büntetés, ha a közlés által az államnak vagy magánosoknak kár okoztatott.

E §. Szilágyi Dezső inditványára kihagyatott, a következő 453. §-ban pedig kimondatott, hogy a hivatalvesztés és a politikai jogok elvesztése, mint mellékbüntetés csak a hivatali büntettekre alkalmaztatik.

Pauler előadó inditványozza, hogy az ügyvédi visszaélésekre vonatkozó rész ne foglaltassék külön fejezetbe.

Pauler eladó inditványozza, hogy átalában csak azon esetekre nézve történjék intézkedés, ha az ügyvéd ugyanazon perczben mindkét félnek szolgál, vagy az ellenféllel egyetért.

Szilágyi Dezső inditványozza, hogy azon eset is bevonassék, ha az ügyvéd bünperben megvesztegettetvén, védenczének kárt tesz.

Csemeghy államtitkár egy ujabb esetet kiván felvétetni, ha t. i. az ügyvéd felének beleegyezése nélkül successive az ellenfélnek is szolgálatot tesz ugyanezen perben.

A bizottság mindhárom inditványt elfogadja, a szövegezéssel az előadót bizván meg.

Végül még kimondja a bizottság azt is, hogy hivatalvesztés és politikai jogok felfüggesztése csak a büntettek eseteire alkalmazandó; s hogy e rész nem foglaltatik külön fejezetbe.

A zárhatározatokat a bizottság változatlanul elfogadván, a javaslat tárgyalását befejezte.

— **Az erdélyi aranykerületben** a mult évben oly gazdag aranytermelés volt, a minő 1848 óta nem fordult elő. Összesen 25 mázsa arany termeltetett, mig az azelőtti évben az aranytermelés csak 18 mázsára rugott. E kerületben évenként átlag 20 mázsa arany termeltetik.

— **Az ország** összes bányahatósági főnökei (bányakapitányok) a fővárosban időznek, hova a kereskedelmi minister által értekezletre hivattak, hogy a párisi világkiállitásra nézve a bányaterményeket illetőleg egyöntetü eljárás állapittassék meg.

— **A m. királyi** bel-, igazságügyi- s kereskedelmi ministeriumok, a háboru tartama alatt, a kereskedés és hajózás tekintetében megtartandó elveket közzé tették. E szerint tiltva van osztrák-magyar lobogó alatt levő hajókon a hadviselő államok számára oly tárgyakat szállitani, melyek tiltott hadiczikkeknek tekintetnek. Az osztrák vagy magyar kereskedelmi hajók nem akadályozvák, hogy a háboru daczára, a hadviselő hatalmak kikötőivel kereskedést üzzenek, ha a fenálló rendeleteket megtartják. A hajók a nyilt tengeren a hadviselő hatalmak hadihajói részéről netán szándékolt átkutatásnak magukat alá kell hogy vessék. Méltatlan bánásmód esetében haladéktalanul jelentés teendő.

— **Az osztrák-magyar** keleti politikáról a képviselőházban és a reichsrathban tett kormánynyilatkozatot a „Journal de Szt.-Petersburg“ kielégitőnek találja, a „Viedomosti“ és a „Novoje Vremia“ orosz lapok pedig megtámadják.

— **A honvédség** összpontositásáról következő kiteles adatokat nyerte a „Hon.“

Minthogy a kassai és marosvásárhelyi sátortábort kivéve, nagyobb összpontositások 1877. évben nem tartatnak, ennélfogva azon czélból, hogy a magasabb parancsnokságokkal megbizott tábornokok és törzstiszteknek, valamint háboruban vezérkari — vagy egyéb különleges — szolgálatra kijelölt tiszteknek alkalom nyujtassék arra, hogy a hadmiveletek különféle ágaiban magukat gyakorolhassák s azon teendőkkel már béke idején megismerkedhessenek, melyek reájuk mozgósitás és háboru alkalmával háramlanak, „honvéd hadosztály keretgyakorlatok“ rendeltettek el. Minden ily hadosztálykeret átlag 30 tiszt, 65 legény és 60 lóból áll.

— **Gladatone** az angol alsóház május 7-ki ülésében a többek közt ezeket mondja: „Érzem azt, hogy a brit érdekek nincsenek közvetlenül veszélyeztetve. Oroszország nem eléggé őrült, hogy az angol érdekeket érintse. Tudja azt, hogy önök dicső helyzetet engedtek neki. Önök képessé tették azt fitogtatni, hogy azért küzd, a mit egész Európa kiván és hogy a különbség közte és má-

---

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

LA ROCHE GRÓF

Regény.

IRTA:

SAND GEORGE.

Első rész.

VI.

(Folytatás).

E fontos felvilágositásokat egyenként mindig e kérdéssel fejezte be: „ugy találja ön is“? mi alatt ezt látszék érteni: méltó e ön ily nagymérvű boldogság felfogására, melyet én ékesszólóan, tolmácsoltam önnek?“ Én pedig részemről kimerítettem minden köznapi szólas formát, hogy bámulatom s megelégedésem tolmácsoljam.

Egyszerre a mint egy mellékösvényre tértünk, hogy megrövidltsük utunkat, azon helyen találtam magamat hol azelőtt a fiatal testvérpárt láttam volt bohójátékát üzni. A fü le volt még tiporva s a moha szét szorva hevert a szélén. Felvettem belőle egy marékkal s zsebembe rejtettem, mr Black nagy lelki örömére, ki azt hitte, hogy engem is érdekel a füvészet.

— Hosszu szálu lichen! szólt pártfogói hangon; azonban láttam, hogy ő is lehajolt, s a fatövéről egy könyvet vesz fel, melyet miss Love ott feledett. Miután kinyitva tartotta kezében, oda pillantottam s láttam ugy futtában, hogy egy latin mü. Gyanu kelt szivemben, melyet nem birtam leküzdeni.

— Miss Butler olvassa-e könyvet? kérdém hirtelen a segédtől.

— E könyv enyém, válaszolt ez nyersen. S én Hope-nak adtam volt oda ma reggel. S azzal nagy hajjal be erőszakolta fekete kabátjának zsebébe, s készebb lett volna szétszakitni azt, mint hogy látnom engedje ez öszer boritékját; nekem legalább ugy tetszett. Azután, mintha lelkifurdalásokat érezne hozzá tette:

— Nem mintha miss Butler nem birna több oldalu müveltséggel, azt mondhatom! nő létére még ugyan sokkal bir... Ő rajzolta mind a Butler ur utolsó müvéhez megkivántató archilogiai ábrákat... Mert azt is elhiheti ön, akár megesküdjem reá, hogy Butler ur egy rendkivüli ember, s egyetemes lángész! Naponta bámulatba ejt ismereteinek sokfélesége s nagy kiterjedése által. Bevallom őszintén, hogy van sok oly dolog, miből épen semmit sem értek.

— Ne mondja! nó ezen csodálkozom! válaszoltam a nélkül, hogy észrevenné, a szavaimban rejlő gunyt.

Mikor beértem a házba, mondták, hogy Butler ur dolgozó-szobájában van, s csak miss Loveot találtam a szalonban, ki azonnal értesitette őt jelenlétemről, s aztán helyet foglalt, hogy mig atyja eljönne, engem mulattasson. Hope eltávozott Black urral, kivel tanórája volt.

Ketten maradtunk.

— Most látom, szóltam leülve, mennyire alkalmatlan és tolakodó vendég vagyok, látogatást tenni oly háznál, hol mindenki rendes foglalkozás után lát a nélkül, hogy előbb tudomást szereztem volna napjuk beosztásáról, s arról, ha nem leszek-e valakinek terhére.

— Ön senkinek sincs terhére, miután szivesen látott vendég házunknál.

Őszinte joindulat hangján mondta e szavakat, miközben egész ártatlansággal. minden legkisebb kaczérság nélkül igazgatta meg a tükör előtt szétzilálódott haját, melyen még most is apró moharészletek csüngtek.

— Valóságos gyermek! gondoltam magamban, a mint igy szemléltem, miként csinosgatja magát, mintha fel sem lehetne azt tenni, hogy figyelemmel kisérem mozdulatait. Miért ne bánhatnék ugy vele, a mint zsenge kora hozza magával, s ártatlan gyermeteg észjárásához illik? — Nagy kedvem lett volna megmutatni neki a felszedett lichent s megkérdezni tőle, ha nem akarná-e megkisórleni még egyszer, hogy reám ijeszszen; de nem mertem. Volt benne még is, tudja isten minő korafeletti komolyság, valami tiszteletet parancsoló s e mellett valami oly kimondhatlan megható báj, mely kénytetett imádandó nőt látnom henne, kivel nem játszhatnék az ember a nélkül, hogy eszét ne veszitse.

— Kedves anyja egészséges? töré meg a csendet miss Love, csipke munkát véve elő, melyen piczi kezei egy percz alatt oly gyorsasággal dobták ide-oda a botocskákat, hogy a szemem káprázott bele.

— Anyám elég jól van, ahoz képest, hogy sohasem szokott egészen jól lenni.

— Oh! Istenem! az igaz, nagyon gyenge testalkatunak látszik; de ön, mint mondják, igen szereti őt és hiven ápolja? Én egyetlen egyszer láttam őt. Nagyon szives volt irányomban s fivérem iránt. Megmutogatta nekünk az egész kastélyt, mely nagyon sajátságos s nagyon sok érdekest rejt magában. Ha mertem volna, szerettem volna megkérni őt, engedjen lerajzolnom néhány oly részletet, melyek atyám előtt nagy érdekkel birnak; de féltem, nehogy régiség árusoknak nézzen bennünket.

— Ha kegyed lenne oly szives még egyszer meglátogatni minket, anyám igen boldognak érezné magát, látnva, hogy örömet lel benne, ha házunknal ödözik.

— Jól van! Átmegyünk minden bizonynyal valamelyik nap s akkor magammal viszem napi eszközeimet is.

— Ugy látszik kegyed szép tehetségekkel bir.

— Én? Oh de hogy, hova gondol? Engem mind csupa hasznos dolgokra oktattak eddig elő az az olyakra, melyek nem nagyon mulatságosak.

— Pedig kegyed most is csipkét köt, és ugy látszik nagy ügyességgel bir annak előállitásában.

— Ugy van, mint akármely született pór nő. Egyik nőcselédünktől tanultam meg e mesterséget, s ez által a százharmincz egy ezredik csipkekötőné lettem provincziánkban: de ezt is jelen ideig az atyám kedvéért gyártom, ki minden régiség iránt nagy érdeklődéssel van. III-ik Károly katonabeli régi csipke szövetet utánozok, melynek rajzát valami lim-lom között kaptuk nem régiben.

Nézze csak, nem de különös és nagyon szép?

— Valóban igen szép; de lássa kegyed, minő tudatlan vagyok én! Még csak nem is sejtettem, hogy a csipkeszövés mestersége oly régi időkből származzék.

— Pedig ugy vau! ha ön akkor élt volna, hasonlóan rendelt volna ily csipkéket, lova nyergének és kantárának diszitésére. Akkor az volt a divat, s szépen is vehette ki magát. Én ugy találom, hogy semmi sem igen szép azon nemes állat számára, én imádom a lovakat.

Önnek igen csinos, kedves lova van. Nagyon tetszik nekem egész külseje.

— Talán még jobban mint gazdájáé, gondoltam magamban, gyönyörrel szemlélve, az elfogulatlan könynyed modort, melylyel e szép gyermek társalgott velem.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

sok közt az, hogy mig mások meg vannak elégedve a visszautasitással, ő nincs megelégedve. Mondhatják önök, hogy Oroszország önző. Ez mind igaz lehet s ha igaz, akkor ez még inkább kárhoztatja az önök politikáját. Ha megbizhatlan, miért engedték önök, hogy e művet a kezébe vegye? Kértem a kormányt, adja elő politikáját. Nekünk jogunk van követelni azt, hogy a keleten lokális szabadság és gyakorlati önkormányzat legyen. De czélunk nem lehet ezen tartományokat más uralma alá helyezni. És itt van helyén tekintetbe venni Oroszország gaztettei. Mondják nekünk, hogy Oroszország Lengyelországban a legnagyobb kegyetlenségek elkövetésében bünös. Oroszország magaviselete két esetben volt gyalázatos. Az első eset az volt, midőn Miklós czár fegyvert ragadott és elnyomta a magyarok szabadságát. Miklós czár interventioja bünös és gonosz interventio volt, de soha nem hallottam, hogy a velünk szemben ülő párt ez ellen tiltakozott volna,

A háboru.

Az orosz-oláh egyességet, ha a bécsi kormány körökből inspirált londoni „Eastern Budg"-nek hinni lehet, Bécsben ugy tekintik, mint a mostani háboru természetes következményét. „Románia — igy okoskodnak Bécsben — miután a garantia-hatalmak által magára hagyatott, azon alternativába jutott, hogy vagy Orosz-, vagy Törökország ugy bánjon vele, mint ellenséges földdel szokás. Mindkét hatalom igényt emelt reá, az első, mint hadviselő, a második mint suzerain, s a román kormánynak teljesen lehetetlen volt az ország semlegességét saját erejéből megvédeni. E körülmények közt, alig lehet meglepő, hogy Románia arra határozta el magát, hogy sorsát inkáb Oroszországgal köti össze mint sem Törökországgal. Lehet ugyan, hogy ez az orosz protectorátus veszélyének teszi ki őket, de a románok remélik, hogy Európa függetlenségük iránt nem fogja magát oly közönyösnek mutatni, a minőnek semlegesség iránt mutatkozott.

A bukaresti kamra ismeretes függetlenségi határozatát egy bécsi félhivatalos lap Bukarestből keltezett távirat alakjában imigyen törekszik enyhiteni:

A kamra határozatában nincs benne a függetlenségi nyilatkozat, hanem csak indokolt napirend az, mely először a Törökország által provocált hadüzenetet (!) elfogadja; másodszor a kormánynak megengedi a törökök lövéseit viszonozni; és harmadszor bizalmat fejez ki a további rendszabályok iránt s megszavazza a szükséges pénzeszközöket.

Károly trónvesztessége.

A szultán egy május 8-án kibocsátott irádéval Károly román fejedelmet trónjától megfosztottnak nyilvánitotta.

Az orosz herczegek.

A czár az orosz uralkodóház összes fegyverfogható herczegeinek megparancsolta, hogy a déli vagy a kaukázusi hadseregbe lépjenek be.

Az oroszok hóditásai.

A párisi „Memorial Diplomatique" azon hirt közli, hogy Anglia és Ausztria-Magyarország eddig hiába fordultak Oroszországhoz azon kivánattal, hogy a pétervári kormány igérje meg, mikép hóditást tenni nem akar.

A török vezérkar határozata.

A török vezérkar több napon át hadi tanácsot tartott, melyben azon határozat hozatott, hogy az actió legközelebb erélyesen megindittassék. Bizony itt is van már az ideje. A dunai hadsereg folyton erősbitést kap, főleg Epirusbol és Thessaliából, hol a görög határon felállitott sereget a belföldi nemzetőrséggel pótolják. Az országban levő 6000 csendőrt is a hadsereghez akarják beosztani.

Ausztria-Magyarország fellépése.

A „Tagblatt" értesülése szerint Ausztria-Magyarország legközelebb tényleges hatalmi fellépéssel fogja dunai érdekeit megvédeni, még pedig mindenek előtt Szerbiában, hogy a háboru befejezése után bekövetkező rendezkedések alkalmával oly positiók birtokában lehessen, melyek követeléseinek legnyomatékosabb támogatását lehetővé tegyék. — Ez elhatározás Reuss hg. itteni missióját siettette.

A romániai kamra határozata.

A május 12-iki éjjeli ülésben tárgyaltatott Stolojafnu interpellátiója a török bombázások elleni rendszabályok ügyében. Hosszu vita után 58 szóval 29 ellen következő napirend fogadtatott el: „A kamra látva, hogy Törökország támadó fellépésével szétszakitotta ama kötelékeket, melyek Romániát Törökországhoz füzték, midőn megnyitotta az ellenségeskedéseket, s már román ágyuk felelnek a török hadüzenetre — a garantia hatalmak igazságérzetére támaszkodik, melyek a párisi szerződésben Románia politikai fejlődését megóvták; egyszersmind felhatalmazza a kormányt minden rendszabályt megragadni, melyek Románia lételét biztositják s neki megendik, hogy a béke után ama jól körülirt állást elfoglalja, mely lehetővé teszi neki, hogy minden függési viszonytól szabadon történeti hivatását a keleten befejezze."

Braila lövöldözése.

A legnagyobb török monitorok egyike máj. 11-én délután 3 órakor Brailához közeledett; Ghiacet sziget mellett helyezkedett el, s lövöldözte a várost. Orosz katonák a partról s a Dunarakpartokról előbb könnyü tüzérséggel válaszoltak a tüzelésre a nélkül, hogy találtak volna. Erre a szőllők mögött a városon uralkodó magaslatokon elrejtett orosz üegek nyitották meg és folytatták egy órán át a tüzelést. Két orosz gránát a monitor gőzkazánjába csapott, mely szétrobbant. Innen a tűz tovább terjedt a lőporkamráig, minek folytán a monitor levegőbe repült. Az egész hajó és 200 ember elveszett, csak a hajókalauz lőn megmentve.

A romániai kormányok.

A „P. N. bukaresti levelezője szerint Rosetti és Bratianu lapja a „Romanul" azt irja, hogy ki kell a törököt Európából csapni, de mindjárt utána a magyarokat, mert ezek még nagyobb pogányok. A levelező féiti Romániában élő magyar testvéreinket, mert ha valami kitalálna ottan törni, a legelső áldozatok a magyarok lennének.

Románia függetlensége.

Románia függetlenségi nyilatkozata, — mint a bécsi „D. Z." értesül — az osztrák magyar külügyi kormány komoly intése következtében elmaradt. — Ugyanezen forrás szerint Reuss hg., konstantinápolyi német nagykövet, sajátkezűleg irt levelet adott át Vilmos császár részéről uralkodónknak.

Egy loyalis örmény nyilatkozat.

Örményország pátriarchája, monsignore Narses pásztori levelet intézett hiveihez, mely egyebek közt igy szól: „Az örmények évszázadok óta élnek a porta fenhatósága alatt s szorgalmuk által mindenkor közreműködtek Törökország javának előmozditására. Hagyománynyá vált loyalis magatartásuk következtében meg van adva az örményeknek az is, hogy részt vegyenek a birodalom kormányzásában. Mi tehát őseinkhez hiven továbbra is hűek maradunk a magas porta iránt. A kormánynak iránt unk mindenkor nyilvánult jóakarata alapján s a vallás parancsaira támaszkodva intjük és kérjük a hivőket, hogy tekintetbe véve a jelen eseményeket, maguk közt a legnagyobb egység s a más hitvallásuakkal való teljes egyetértés példáját szolgáltassák, minden összeütközést kerüljenek és többi polgártársaikat inkább mint valaha testvéreikül tekintsék. Imádkozzunk a padisah és hű tanácsadói üdveért s egész erőnkből anyagi áldozatokkal ugy, mint erkölcsileg is hassunk oda, hogy képes legyen a magas kormány továbbra is hathatós oltalmában részesiteni bennünket."

Az oroszok ajándéka.

Sándor csár Károly fejedelemnek egy szórlöveg-üteget ajándékozott. A román hadsereg az oroszoktól 2000 lovat kapott ajándékba. Az orosz fővezénylet 36.000 fegyver szállitására is kötelezte magát; a költségeket a besarabiai kolostorok jövedelméből fedezik.

Táviratok.

Belgrád, május 11. A skupstina junius 4-re hivatott össze, s első sorban a béke és háboru kérdése felett dönt.

Bukarest, május 12. A tegnapi explodált török monitoron, annak parancsnoka, Kerim bey, is elveszett.

London, máj. 12. A „Daily Telegraph" jelenti: hogy Ausztria-Magyarország a hadviselő feleknél tiltakozott az ellen, hogy a háboru kis Oláhországra is kiterjesztessék.

Trieszt, máj. 12. Zichy gróf és Reusz herczeg ma a Lloyd gőzösön Konstantinápolyba elutaztak.

Bécs, máj. 12. A „N. fr. Presse" jelenti Bukarestből, hogy az orosz főhadi szállás holnapután Plojestbe fog áttétetni, hova Miklós nagyherczeg az nap megérkezik. — Károly román fejedelém Olteniczában szemlét tartott a román csapatok fölött s vitézségre buzditó beszédet intézett hozzájok. A posta összeköttetés Viddinnel teljesen megszakadt.

Bécs, máj. 12. A „Pol. Corr." jelenti egy mai keletü galaczi táviratban: Az orosz ütegek által légbe röpitett hadihajó nem monitor volt, hanem egy nagyobb panczélos hajó 9 ágyuval és 150 emberrel, kik nagyobb részt elvesztek. — A Macsin csatornában tegnap este két török monitor ismét megkezdte az orosz ütegekre a lövöldözést.

Konstantinápoly, máj. 10. A lapok egy hirt emlitenek föl, mely szerint az oroszok Karsz-Ardahan elől visszavonultak a határok felé. — Viddini sürgönyök jelentik a kedden történt ágyuharczra vonatkozólag, hogy a viddini citadella kezdé meg a tüzelést az oroszok által Kalafátban felállitott hetedik üteg ellen; az oroszok erre Viddin muzulmán és keresztény negyedének bombázásával feleltek, azonban csakhamar kénytelenek voltak munkálataikat a hetedik ütegnél odahagyni, s a viddini ágyuk lőtávolából visszavonulni.

Konstantinápoly, máj, 12. Az oroszok tegnap nagy számmal megrohanták a Batum környékén levő hadállásokat. Az előcsapat 8 órán át harczolt a törökökkel, kik az oroszokat megfutamitották. Az oroszok 4000 embert vesztettek. — A törökök vesztesége aránylag csekély.

Konstantinápoly, május 10. Az erődités munkálatokat Konstantinápoly körül a lakosok fogják végrehajtani. Muszurusz pasa megbizatott, hogy Derby lordnak a Gorcsakoff körözvényére adott válaszért köszönetet mondjon.

Bécs, május 12. Bukarestből jelentik a „Tagblatt"-nak, hogy Miklós nagyherczeg táborkarával Bukarestbe f. hó 14-én fog megérkezni, Károly fejedelemnél látogatást teendő. Oltenitza és Kalaras városokon kivül a román területen Sokaris, Dikiseny, Magureny, Greaka és Hatsul helységeket is megrohanták és kipusztitották a basibozukok. Oltenitza bombáztatása alkalmával 3 ember esett el és 8 sebesült meg.

Bécs, május 12. Prágából távirják, hogy egy ottani cseh lapnak pétervári értesülése szerint az orosz fővárosban nagy az elégedetlenség a háboru miatt. Gorcsakoff meg volt győződve a háru lehetetlenségéről. A miniszterek többsége, Balujeff az államjószágok minisztere, Eimacheff belügyér, Reutern pénzügyér, Palen igazságügyminiszter és maga Gorcsakoff herczeg is határozottan a háboru ellen voltak; — a czár, Adlerberg és Milyutin a háboru mellett. E körülmény a pétervári miniszteriumban még nagyobb meglepetést okozott, mint Londonban.

Madrid, máj. 12. A „Gazetta" közli a spanyol semlegességi nyilatkozatot.

Országgyülés.

A képviselőház május 12-iki ülésében Elnök bemutatja Szolnok-Dobokamegye feliratát a magyar nyelvnek a népiskolában való kötelezővé tétele iránt; Szolnok-Dobokamegye feliratát, a közigazgatási hatóságok által lezárolt tárgyak elsikkasztásával elkövetett zártörésnek a büntények sorába leendő fölvétele tárgyában.

A kérvényi bizottsághoz utasittatnak.

A ház felhatalmazza az elnökséget, hogy az elhunyt Antalffy Károly helyébe uj képviselő választása czéljából a szükséges intézkedéseket megtegye.

Juhász Mihály előadó benyujtja az igazságügyi bizottság jelentését az 1848-iki törvények által megszüntetett urbéri kapcsolatból fennmaradt jog- és birtokviszonyok rendezését tárgyazó 1871. t. cz. módositása és kiegészitése tárgyában beadott törvényjavaslatról.

Ki fog nyomtatni, szétosztatni és az osztálytárgyalások mellőzésével napirendre tüzetni.

Tisza Kálmán miniszterelnök a fővárosban a választókerületek számáról, uj beosztásáról, s az ezzel kapcsolatos intézkedésekről szóló törvényjavaslatot teszi le a ház asztalára.

A törvényjavaslat a közigazgatási bizottsághoz utasittatik.

Péchy Tamás közmunka- és közlekedési miniszter két törvényjavaslatot nyujt be; az egyik szól a magyar északkeleti vasuttársulatot érdeklő 1875. 45, törvényczikkben foglalt szerződés módositásáról; a másik a kassa-oderbergi vasut függő ügyeinek rendezéséről, és az eperjes-tarnowi vasut magyarországi részével való egyesitéséről.

Az első javaslat előzetes tárgyalás végett a pénzügyi-, a második pedig a pénzügyi és vasuti bizottságokhoz utasittatik.

Az interpellatiós könyvbe Csatár Zsigmond jegyzett be egy interpellátiót a miniszterelnökhöz: Orosz-Lengyelország rom. kath. lakósain az orosz czár nevében elkövetett s az angol kékkönyvben világgá tett kegyetlenségek mibenlétéről (Derültség); — és Simonyi Ernő: a magyar-osztrák hadsereg fő inspectorának Zágrábban történt hivatalos fogadtatása alkalmával előfordult tüntetések tárgyában. Hétfőre halasztatnak.

A kérvényi bizottság jelentésének tárgyalása után a miniszterelnök felel a hozzá intézett interpellátiókra. Tisza Kálmán min. elnök azt felelte Mocsáry interpellátiójára, hogy Tahir bey a török kormány utasitása folytán nem jött Budapestre; a Corvinák a külügyi hivatalnak ádattak át, mert ez képviseli a monarchiát kifelé. A min. elnök egyszersmind válaszol Remete interpellátiójára.

Mocsáry nem veszi tudomásul a min. elnök válaszát. Megvitattattni szeretné, hogy van-e magyar állam?

A ház a miniszterelnök válaszát tudomásul vette.

Végül a min. elnök válaszolt a horvát képviselők interpellátiójára a határőrvidék bekebelezése iránt. A válasz tudomásul vétetett. Ülés vége 2 órakor.

A tordai kincstári faraktár kárai.

A tordai kincstári faraktár részére a fausztatás az Aranyoson napok óta foly.

Bármily rendes körülmények legyenek, s bármily elővigyázat gyakoroltassék ilyenkor, még is megesik, hogy az állam fájából több öl eluszik, és igy károsodik.

A mi azonban a napokban történt, az mégis soknak mondható, mert itt állitólag több ezer frt kárról van szó.

A fausztatás, daczára a megdagadt folyónak kezdetét vette, s ez előtt mintegy 4 nappal, több ezer öl tornyosult a gereblyéknél; nem volt kézi erő, hogy ettől a gereblyéket megmentsék, sem a raktárban nem dolgoztak, hogy a canalisok mindig szabadon álljanak.

E sorok irója tanuja volt annak, hogy akkor, a midőn több ezer öl kifogásáról volt szó, alig 10—20 ember foglalkozott a fa kifogásával.

Igy történt aztán, hogy f. hó 10-én a fa tömegesen érkezvén, a gereblyéknél oly falat képezett, hogy a nagyra megdagadt Aranyos a rendes medre felé kellő mértékben nem folyhatott, hanem nagy erővel kicsapott a keresztesi és szt.-mihályfalvi mezőkre, elsodort vetést, földet, fát.

A kár mint mondják pár ezer frtra rug. Ehez járul aztán még az, hogy a kincstár fája is nagy részben eluszott és igy valószinüleg sem fa, sem nyereség.

A magánosok birói szemlét kértek s a birói szemlénél közreműködött szakértők egyhangulag állapitották meg, hogy a kiöntés azért történt, mert a gereblyéknél összetornyosult fahalmaz, a megdagadt Aranyost saját medrébe folyni nem engedte.

Az ügy minden áron vizsgálatot kiván és vagy olyan egyéneket kell alkalmazni, a kik teljesen értik mesterségüket, vagy pedig abban kell hagyni Tordán a fausztatást, mert ily manipulatióval a kincstár haszna kárba megy, nincs az államnak szüksége olyan vállalatra, olyan üzletre, a mely károsodással jár, jobb ha bérlők által dolgozik, legalább tiszta pénzt kap, vagy kamatoztathatja az ily vállalatokba helyezett minden gyümölcs nélküli pénzösszegeket.

A tordai faraktár nem jár károsodással, abból az államnak igen szép nyeresége lehet — de ily módon a haszon elvész.

Ez aztán egyéb bajokat is szül, mert a kiöntés a közlekedést majdnem teljesen megakadályozza, a rendes postai közlekedés megszünt két nap óta, sőt, mint halljuk emberélet is esett áldozatul.

Milyen a hangulat Oroszországban?

Páris, május 8-án.

(□) Midőn a következő soraimban egy-két olyan ténykörülményt fogok fölemliteni, melyek ép ellenkezőjét mondandják annak, mit az állitólagos moralis lehangoltságról Oroszországban némely lapok elhirestelteck, legyen megengedve a netáni gyanusitást előre magamról elháritani, mintha részemről ez egy éloge akarna lenni a muszkákra; mire okom sincs, mert eltekintve talán egy fél tuczat orosz családtól, ki kkel barátsági viszonyban állok, maga a nemzet iránt sem sympathiát sem antipathiát nem érzek s épen azért mi sem akadályoz meg abban, hogy elismerjem azt a mi náluk elismerésre méltó s a mit a féltékenység vagy elfogultság rendesen el szeret tagadni.

Tehát ismételve legyen mondva nem éloge akar ez lenni, de egyes tényeknek szigoru részre hajlatlansággal való elbeszélése, melyeknek igazságáért való felelősséget — tekintve a közvetett vagy közvetlen források tekintélyességét s hitelre való méltóságát — teljesen magamra vállalom.

Soha nem fogadta még egy nemzet sem nagyobb lelkesedéssel a háboru hirét, mint ez esetben az oroszok.

Bármilyenek legyenek is az orosz diplomatia utógondolatai, annyi áll, hogy az egész hadsereg s az egész népség azon meggyőződésben él, miszerint a legszentebb missióban vannak hivatva e pillanatban vérrel s vagyonnal áldozatot hozni, nemzetiségük s vallásuk nevében.

Nem hiszem, hogy szabadságharczok vagy más magasztos s nemes ürügyek alatt megindított országos mozgalmakban a haza polgárai nagyobb áldozatkészséggel csoportosulnának a talpra hivó szózatra, mint jelenleg az oroszok.

Nem akarom itt bonczolgatni azt az egyébként jogosult kérdést: vajjon megérdemli az ügy (már t. i. orosz álláspontból) azt az áldozatkészséget, lelkesedést? elég az hozzá miszerint ők azt hiszik, hogy meg!

Nincs nagy Oroszországban oly szerény egylet, társulat, szövetkezés, mely anyagi tekintetben segélyezésére ne menne (a szerintük) szent ügynek, nemcsak hogy jövedelméből valamit, de a legtöbb esetben vagyonuk egy tekintélyes részét ajánlották volna már föl.

Az aláirásban látunk egy kereskedőt egy millió rubellel s egy wilna-i cercle (melyet egy két heti ottartózkodásomból jól ismerek s egész vagyona abból áll hogy meg van saját háza) 30,000 rubelt (nem lehetlen hogy házukra vették föl ez összeget s időnként fogják a tagsági dijakból törleszteni a hazafias áldozatot) stb. Legyen elég ez a két példa melyekhez hasonlókat hasábokon át lehetne idézni.

Továbbá kérdem, mi inditotta végre arra a franczia s főleg hollandius pénzembereket tárczájukat az orosz vállalat rendelkezésére állitani.

Egyszerüen az orosz nagyobb bankárok jó példája s fáradhatlan közvetitéseik ezeknél bizalmat kelteni.

Az egész országban azok, kik semmi kötelékben nem állanak a hadsereghez, tekintet nélkül a polgári állásra a nyomorult gunyhótól a fényes palotáig tömegesen ajánlják föl vérüket.

Herczegek, az ország legmagasabb állásu családjainak fiai mint közemberek lépnek be a hadseregbe, ha eddig még nem szolgáltak volna.

Idézhetnék ezek közül névszerint többeket annak bebizonyitására, hogy minden egyes kedvező nyilatkozatom mögött, melyet itt az oroszokról teszek ugyanannyi valódi tény áll, melyekből amazokat következtetem, de nem lévén szándékom ezeknek registrálása e tekintetben a következő egyre szoritkozom:

Alig pár napja hogy mi párisiak láttuk magunk közt Tzeretelew fiatal herczeget, ki Ignatievnek diplomatiai missióihoz mint titkár volt csatolva s ki a legképzettebb s legkedveltebb egyéniségek egyike, ma halljuk róla, hogy ő is mint számtalan társai a 11-ik dragonos ezredben fölcsapott közlegénynek.

A párisi orosz gyarmat ma nem számlál csak nőket s a férfinemből legfeljebb aggastyánokat. A gyarmat férfi felének csak egy igen csekély része volt kötelezve mint hadköteles a hazatérésre, a többiek a nagyobb rész önként csatlakoztak hozzájuk.

Ezeknek egy része orvosok, orvosnevendékek s sebészek kik becses szolgálatokat fognak tehetni az orosz hadseregnek, melynek egészségügyi szolgálata minden kritikán alul áll.

Az oroszok hosszu éveken át nagyáldozatokkal előkészitették a nagy hadjáratot s ha mindenre kiterjed a gondjuk, az az egy, a miről egészen megfelejtkeztek ez az egészségügy.

Pedig tudhatjuk a régi orosz háborukból, hogy az egészségügy lehet legnagyobb ellenségük tekintve azokat a posványos egészségtelen vidékeket, melyek a Duna torkolatánál s lejebb elterülnek.

Mint hallom orosz agensek kedvezőtlen eredménynyel fáradnak Németországban orvosokat s sebészeket az orosz hadsereghez megnyerni, törzsorvosi állást s 200—500 rubel havi fizetést igérnek, de alig találkoznak, kik elvállalnák ez ajánlatokat.

Még egy példa arra, mennyire rajong az orosz katona czárjáért, kit legalább is félistennek tart!

Egy hadcsapat reggeli 3 órától fogva erőszakolt gyorsmenetben 40 kilometernél többet hagyott hátra s alig tudva lihegni a kimerüléstől midőn megérkeztek, a czár épen a Saborba (kathedralis) ment a Te Deumot hallgatni névnapi ünnepélye alkalmából, midőn a kimerülten megérkezett katonák hallották, hogy a czár a Te Deum után revue-t fog fölöttük tartani érintetlen hagyták a kész ételt s italt s mintegy fölvillanyozva s uj erőt nyerve attól az őket boldogitó szerencsétől a czár előtt megjelenni, oly szapora sürgölődéssel, mintha épen ágyukból keltek volna föl, hozzáláttak külsejük rendbeszedéséhez s csakugyan nem nyultak hozzá az étkezéshez előbb mint mikor a napi revue be lett fejezve.

Akár Napoleonnak saintcyr-i gárdája!

Ha a török azzal dicsekedhetik, hogy vitéz harczedzett katonákat állithat szembe az oroszokkal, viszont az orosz jogosan elmondhatja, hogy neki van a legdisciplináltabb, hadurát istenitő s parancsot vakon követő hadserege.

Vajjon a vezérek olyanok e, hogy mindez előnyöket hasznukra fogják e fordithatni?

Ezt nem sokára tudni fogjuk.

A tölgyesi-szoros és közlekedései a székpataki új út.

III.

Egy tekintet a térképre ki fogja tüntetni, miszerint ha e feladat czélszerü megoldása sikerül: akkor azon eddigelő annyi temérdek hátrányt és károsodást okozott gát, az ezen vonalra gravitáló forgalomnak oly roppant idők hosszu során át-utjátj állott akadály elhárit va lesz; s a Pesttől N.-Váradon át Kolozsvárnak, ettől a kiépités alatt állóegyenes uton Szász-Régennek, s a Maros szoroson át Topliczának; innen a hegyek közti egyenes irányban Borszéknek s Tölgyesnek Moldvába, s Jassyn át Odessának irányuló keleti forgalom legtermészetesebb rövidebb és egyenesb utja nyitva leend. És mig e nyomon a M.-Vásárhelynél zsákutczába végződő e miatt még mindég jövedelmetlen keleti szárny vasut Sz.-Régen, Toplicza, Borszék, Tölgyesen, s ettől Moldva szivén át nem Piátrának, Bákónak le, hanem Nyamcz-nak vezetre, s a lembergi vasutat Peskánynál átmetszve, e ponton, az innen Jassynak s Odessáig kész vasuttal egybe csatoltatnék; s ismét egy más ág Topliczától Gyergyó és Csik terét át hasitva le Brassónak vitetnék: addig ez egyenes irányu országut nagy részben lesz képes ugy a székelyföld mint az összes ország forgalmi érdekein segiteni, s ugy a kereskedelmi és politikai, mint a hadászati czélokra viszonyló mind azon előnyök élvezetébe juttatni, melyeket most annak hiányában nélkülözni kénytelen; és pedig annál inkább és nagyobb mértékben, mert a Moldva belsőjéből Románia által e pontra felénk irányitott remek utvonal immár a mi tölgyesi zérpontunkkal átelleni „Preszekár"-i vámig illetőleg a határig teljesen kiépitve, s a forgalomnak át adva van; melynek a jelen küszöbön álló eshetőségek között, minden bizonnyal előre tett számitás szerint jutandó fontos szerep ellensulyozása végett, a mi kérdéses útunknak hadászati szempontokbol s hadászati czélokra kellő és sürgős kiépitése halasztbatatlan teendő.

E szempontokból, ez alapokon és tényleges viszonyok nyomán indult ki már négy évvel ez előtt e czikk irója, midőn mint akkor Borszék fürdő rendes mérnöke — egy egészen más, s a kérdéses keleti egyenes irány által igényelt tájat

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vett szemle alá, melynek folytán a Borszéktől Topliczafelé nyugatra, mélyen benyúló gyönyörű „Nyires“ völgy, s a messzo tova e völgy végében felszökelő „Kerekhegy“ kupozat ágazólag e völgyet záró, s a Közréz 1188 láb magas gerinczénél sokkal alacsonyabb hegy nyereg rendkivül kedvező könnyüségével kinálkozó vizválasztóhegység alakulásának combinátióiból indulva: — egy e'völgyön át huzandó s a vizválasztón tul az ugynevezett Krángapatak oldalán a „Székpatakába, s ettől az ezt magába fogadó Toplicza vize partján — Topliczára a legkedvezőbb helyszini viszonyok között, a legczélszerübb egyenességben, minden nagyobbszerü akadályt nélkülöző, — könnyü, — s ugy a járhatóság mint arányilag olcsó építés és fentartást illetőleg szerfelett előnyös, szilárd talajon vezethető, s mi mindenekfelett legfontosabb, minden lehetők között legrövidebb utvonal eszméjét pendité meg.

Az eszme fel lön karolva, — annál inkább mert, mutatják-e Marossszorosi utnak a tölgyesi passussal miként lehető őszvekötése kérdésével már 1868-ban a kormány is foglalkozván a helyszini vizsgálatra kiküldött akkori Deési kir. épit. bivatal főnök néhai Lányi által szakvéleményezett négyféle irány közt is a Borszék-Székpataki, volt legczélszerübbnek ismerve; a nélkül azonban, hogy ez eljárás tovább fejlesztetett volna.

És e nagy hord erejü összvekötő vonal ügye több idők során az egymással határos Csik és Torda-megye törv: hatósága ál'al odalett érlelve, hogy a mult évben e „Székpataki“-nak nevezett ujút kinyitása elrenedeltettvén: alólirt, annak Csik megye területén leendő kijelölése s tervezeti előmunkálatainak elkészitésére miniszteri meghagyás folytán a törvény által kilőn küldve; — ki is azokat véleményes jelentés kiséretében a mult november hó végén beadván: a törvényhatóság párteló jováhagyása mellett, mint főkép hadászati szempontból országos érdekü útnak állam költségen vagy legalább állam segélylyezéssel leendő sürgös kiépitésének elrendelése végett f. évi. febr. havában felterjesztve lön; s most a közlekedésügyi miniszteriumtól várja annyiak által óhajtott létesülésének mihamarábbi megtestesülését.

Nekünk, kik itt e vidék helyi viszonyait s e bérczes terület minden redőzeteit ismerjük, — örvendetes jelenségül tünt fel a „Kelet“ hasábjain „az erdélyi részek gazd: viszonyairol“ irt czikk, mely Erdély útszervezésével is tüzetesen foglalkozván, annak jelen és jövő mikéntjét s irányait részletezi, s mindenre kiterjedőleg-e mi tölgyesi passusunkat sem feledte ki.

(Folyt. köv.)

82-ik közlemény az árvaházra történt adakozásokról.

Részvényesek 2 frt évi dijjal.

Van Laer Eugenie 1 részvény, Kordin Marika 1 részvény. Leővei Klára 1 részvény. özv. Rauschmann Józsefné 1 részvény. Szabó Edmundné 1 részvény.

Összesen 5 részvény. Évi összeg 10 frt.

Ajándék.

Máczedonfi P. Helén 5 frt. Ladányi Gedeon 2 frt.

Ajándékok a fölszereléshez.

Valaki 1 véka aszalt szilvát, 1 véka diót, 1 véka magyarót.

Fogadják a nemes szivü adakozók az „árvák“ nevében hálás köszönetünket.

Kolozsvártt, 1877. évi április hó 14-kén.

Br. Bornemisza Ignáczné,
elnök.
Szász Domokosné,
titkár.

Értesités.

A nagyméltóságu m. kir. kereskedelmi ministerium f. hó 7-én 9429 sz. alatt kelt magas rendelete szerint a Duna menténben fekvő román postahelyekkel a postaközlekedés a szárazföldön Románián át ismét megnyittatván, az ezen postahelyekre szóló levelek és kocsipostai küldemények ismét Brassón át fognak irányittatni, a mint ez a lefolyt téli idény alatt, az az a dunai gőzhajózás megnyitása előtt történt.

Nagyszeben, 1877 május 10-én.

Follert.
m. kir. postaigazgató.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Szinészeink Nagy-Váradon.

N.-Várad, 1877. május hó 11-én.

T. szerkesztő ur! A kolozsvári nemzeti szinház népszinmű társulata tegnap mutatta be magát Tóth Ede „Falu rossza“ czimü népszinmüvében. Mielőtt magáról a játékról szólanék megjegyzem, hogy az első két előadás még nem a bérletben történt, (ami csak e hó 12-én kezdődik) s ez a közönség soraiban észrevehető is volt, miután helylyel közzel üres hely is vala látható.

A bérlet, mondhatom oly jól ütött ki az idén, melyhez hasonlóval a debreczeni társulat 11 évi itt működése alatt egyszer sem dicsekedhetett. Fényesen czáfolja meg ezen tény a kolozsvári „Magyar Polgár“ aggodalmát s bizalmatlanságát a nagyváradi müértő közönséggel szemben, mely a jót jól szokta fogadni s daczára az országszerte uralgó pénztelenségnek, jó hirnevét oly fényesen igazolta ezuttal is.

Ami a társaság tagjait illeti, kiket nekünk mint olyanokat hirdettek már jó előre, kikkel méltán meg lehetünk elégedve, azt mi az előadások további folyama után fogjuk eldönteni, mert a szabad, önnálló és független véleményt fönntartjuk magunknak s e részben az ajánlólevelet tudomásul vesszük a szives fogadtatással, de készpénzt nem adunk reá. Mert a szép kérdésében helyes érzékkel biró embernél bár többnyire találkoznak a vélemények s a mi más lelkét megragadja, felemeli, az kétségkivül fog reá is hatni, ámde a hatást gyakran nem maga a productum, hanem mellék- érdekek növelik minő pl. a megszokás, sympathia stb. Ezt már eddigelé is tapasztaltuk több oly taggal szemben, kik nekünk való értékünknél többre becsültettek ajánló leveleikben, az őket megelőző hirben, mint azt tényleg igazolni képesek. Ezért mondom, hogy véleményünket a kolozsvári országos nemzeti szinház tagjaival szemben is meg fogjuk tartani függetlenül, megadva a jóért elismerésünket csakugy, mint a hogy a rosszat a maga nevén nevezendjük. Az ügyet, melynek szolgálatába lépünk nem akkor szolgáljuk, ha a hibákra szemet hunyunk hanem ha azokra reá mutatva, attól tisztitjuk.

A mi a tegnapi előadást illeti, ki kell, mondanunk, hogy az várakozásunkat nem tudta kielégiteni. Hiányzott az élet az összjelenésekben, a mi meglehetős bágyadttá tette az egyesek játékát és viszont. Egyedül Vidor Pál (Göndör S.) az, kiről a legteljesebb elismeréssel szólhatunk. Az ő Göndör Sándora meghóditotta közönségünket, melytől évekkel ezelőtt Vidor ur, mint kezdő távozott. Ő idejét szorgalommal, hasznosan töltötte. Tegnapi szereplése legalább, mely kiválóan szép volt, ezt bizonyitja.

Baloghné (Fincm Rózsi) csak pompás dalaival tudott hatni, valóban kár, hogy játéka amazzal arányban nem áll, ez azonban oly hiba, melyen tanulmány segit. Kassai (Gonosz Pista) jóval mögötte áll Horváth Vincze alakitásának.*) Hiányzik belőle a kedély, a humor. A hatást külsőségekben keresi s ezt meg is találta ugyan, de ez természetesen csak fölületes, a mi egy öntudatos müvész becsvágyát ki nem elégitheti. Masqueja különben eredeti, tőrölmetszett.

Ditróiné (Boriska) bir a sziv igaz hangjain szólani, ámde gyakran átcsap vele a siránkozásba s egyhanguvá válik. Tehetsége azonban kétségen kivül áll.

Szentgyörgyi (Feledi) nem való drámai szerepekre s a mily kitünő volt tegnap Genevoix-ja, oly gyenge volt Feledi szerepében, a drámai momentumokban, melyekhez nincs igaz pathosa, csak egyszerü üres kiabálása, helytelen rosz hangsulylyal. Az ő tere a kedélyes szerepkör, melytől ha eltér, saját kárára teszi, mert ebben müvész, amabban nem.

Kutassy Janka Bátki Tercsit egészen elejtette. Szerepét nálunk tavalyi elődje hasonlithatlanul jobban exequálta. Különben Kutassy kisasszony, ugy tudjuk, segédszinésznő s mint ilyennel szemben, igényeink nem lesznek tulcsigázottak.

A többi szereplők dicséretesen töltötték be kisebb szerepeiket, kivéve a kart, mely gazdátlanul járt-kelt a szinpadon minden élet nélkül s minden rendezői utasitás nélkül, holott a néma személyzetre ép ugy gond kell, hogy fordittassék, mint bármely egyes jelenésre.

Az összbenyomás jó volt, taps, kihivás bőven.

Polydor.

*) A legkevésbbé sem áll. Nekünk is volt alkalmunk összehasonlitást tenni a két alakitás között, de a Kassaiét magasan felette állónak találtuk a Horváthé fölött. Rendes rovatvezető.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. május 14.

— **Ő felsége**, a közös külügyminiszter előterjesztése folytán, Reglia Pál consulnak Ibrailából Durrazzóba, és Hannswenzl János consulnak Jassiból Ibrailába való áthelyezését, valamint lovag Schlick Rudolf consul és ügyvivőnek a tunisi főconsulságtól a jassy-i consulsághoz főnöki minőségben leendő beosztását jóváhagyni méltóztatott.

— **A m. kir. igazságügyminiszter** Wolf János brassói kir. törvényszéki irnokot ugyanazon kir. törvényszékhez irodatisztté, és Szentiványi József kézdi-vásárhelyi kir. törvényszéki dijnokot a brassói kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki.

— **A vallás- és közoktatásügyi** m kir. miniszter dr. Persz Adolf nagy-szebeni k. r. jogakadémiai helyettes tanárt, a magyar jog- és alkotmány- történetből egyetemi magántanárrá lett képesitése folytán ezen minőségben megerősitette.

— **Az Egyetemi „Önképző-kör“** nyilvános zárünnepélye, melylyel a folyó évet bezárva, Tompa Mihály emlékének áldozott, igen-igen sikerült, szép lélekemelő mozzanat volt egyetemi ijuságunk életében. Most, a demonstratiók virágkorában, igen örvendetes jelenség, hogy egyetemünk ifjusága nem téveszti szemelől, hogy ha joga van is az ifjuságnak a nemzettel együtt érezni s érzelmeinek politikai dogokban is kifejezést, még pedig ha kell: nyomatékos kifejezést adni: de kötelessége első sorban a jövő számára dolgozni, mert az ifjuság a jövő nemzetje! — A városi „Vigadó“ nagytermét szép számu közönség foglalta el, mikor Hamari Béla ur egyl. elnök az emelvényre lépve, felolvasta, csinosan összeállitott megnyitóját. Ezután a kőr négy tagja Binder Emil, Vajda Emil, Jánosi Béla és László urak adtak elő egy szép quartettet (az Allegrót Beenthoven A durquartettjéből.) Az előadók mindnyájan már is kiváló hegedüsök, kik közül Vajda ur, ha jól tudjuk, már nagyobb körben nyilvánosan is bemutatta ügyes technikáju játékát. Ugyanez urak zárták be az ünnepélyt is, hasonlókép egy vonó-négyessel (Rossini „Semi ramis“-ából). Mondanunk sem kell, hogy mindkét zenei előadást élénk tapsokkal tüntette ki a közönség. Legérdekesebb részét képezték azonban az ünnepélynek a Tompa emlékének szánt két szavalat és Fülöp Endre urnak, a kőr egyik tagjának „Tompa költészete“ czimü tanulmányra mutató alapossággal irt értekezése, melyet Szabó Gyula ur olvasott fel. A szavalatok elsejo „A vén szolga“ koszorus költőnk egyik leghangulatteljesebb, a költőt leginkább jellemző szép költeménye volt, a másik meg Jakab Ödönnek a „Fővárosi Lapok“-ban már tavaI megjelent: „Tompa Mihály olvasása közben“ czimü költeménye. E költemény ügyes választás volt, az alkalomhoz méltó, a nélkül, hogy az előadott költemény megrendelésszerü alkalmi ömlengések keretébe tartoznék. A „Tompa Mihály olvasása közben“ fiatal költőnk jobb müvei között foglal helyet s mint Jakab Ödön, majd minden költeménye: valódi hivatottságról, tehetségről tanuskodik. Az egyik költeményt — a Tompáét — Bém József, a másikat Veres Samu szavalta, még pedig mindketten ügyesen, jó érczes hangon. Az ünnepély zárkövét Jánosi Béla titkári jelentése képezte, s ezzel a fennebb már emlitettük quartett után a közönség a legjobb hangulatba i oszlott szét.

— **A kolozsvári** „Dalkör“ junius 3-dikán tánczvigalommal egybekötött dalestélyt fog tartani.

— **A rom. kath.** gymnasiumi ifjuság majálisa szombaton, daczára annak a heves, de futókony kis záporoak, mely ugy 4 óra tájt a legszebb délelőtti időre köszöntött be, igen kedves egy mulatsággá nőtte ki magát A „Lövölde“ helyiségeit nagyszámu közönség töltötte be, melynek szép nembeli része csakhamar, már 5 óra tjt kimutatta, nem török, hanem magyar sympathiájat és — édes örömmel engedett a tanuló és nem-tanuló fiatalság felhivásának a fölkelésre elfoglalt helyeikről, melyek „szépeink“ nagyobbrésze nem is vett többé igénybe. A kedélyes mulatság késő éjtélutánig, csaknem világos viradtig tartott. Az estélyt csak egy jeles fiazafinak a rózsáskedve zavarta meg egy pillanatra, amenynyiben egy kissé bővebben felöntvén a garadra: olyas illetlenséget engedett meg magának, mi könnyen nagyobb botrányt provokált volna, ha többeknek tapintatossága utját nem vágja a zavarnak.

— **A veszprémi** május 20-i vándorgyülés és munkakiállitásra városunkból az „Iparos-ifjak önképző- és betegsegélyző-egylete“ is küld képviselőket, valamint több tagja részéről kiállitandó tárgyakat (rajzokat, lakatos, kerekes, szabó stb. munkákat) melyek az egylet helyiségében (Fröhlich-ház) ma (május 14.) d. u. 6 óráig közszemlére lesznek kitéve. A közönség figyelmét ezennel felhivjuk e kiállitása.

— **A királyhágón inneni** tüzoltó szövetségnek N.-Szebenben megtartandó közgyülésére eddigelé 230 tüzóltó jelentkezett. Ezeken kivül részt fog venni az ünnepélyen a Nagy-Szeben közvetlen közelében levő hét tüzoltó-egylet, mintegy 1000 taggal, mi a diszmenetet mindenesetre nagyban fogja emelni.

— **Trandafir Miklós**, kir pénzügyigazgatósági fogalmazó a napokban váltott jegyet a kolozsvári szépek egyik legszebbikével: Makoldy Matild kisasszonynyal, néhai Makoldy Sámuel volt polgármester bájos leányával. Teltes boldogságot kivánunk a szép frigyhez!

— **Fogarassy Mikály** erd. püspök ő exeiája a mai déll vonattal városunka érkezett. A pályaudvaron a kath. igazg. tanács több tajja, élükön Simon E. polgármesterrel, dr. Éltes, Filker stb. urakkal, fogadta a főpásztort, ki ugy uyilatkozott, hogy kedvező idő esetében hosszasabb ideig tog időzni körünkben.

— **Korbuly Bogdán** a kolozsvári nemzeti szinház intendánsa — mint a „N. Várad“ irja — barátságos és zártkörü vacsorára hivta meg mult szerdán este N. Váradon a társulat jelesebb tagjait. A vendégség kora reggelig tartott.

— **A helybeli lövöldében** a tegnap tartott dijlövészet alkalmával, dijakat nyertek: Kördijat: dr. Haller Károly, Szentjánosi Ferencz. Versenydijat; Orbay Lajos, Florián Antal. Szerencsedijat: Szentjánosi Ferencz, Orbay Lajos, dr. Haller Károly.

— **Dr. Lészay Lászlóné** ő nagysága, kinek honleányi buzgalmáról és áldozatkészségéről többször volt alkalmunk e lapok hasábjain megemlékezni, mint szászvárosi levelezőnk értesit egy felette értékes és diszes paplant, mit sajátkezüleg készitett, a szászvárosi dalárda zongoraalapja javára volt szives fölajánlani s azt épen most sorsoltatja ki a nevezett jótékonyczélra. Minthogy a tervezett sorsolás remélhetőleg kivánt eredménynyel fog végződni, a mennyiben minden szám (s ilyen 200 van a 50 kr!) bé lesz töltve: ez által oly szép összeghez fog jutni a dalárda, hogy az eddig hasonczélra begyült összeggel tisztességes zongorát fog a maga részére vásárolhatni. S ezzel még nincs vége dr. Lészai Lászlóné ő nagysága nemes áldozatkészségének. Mert egy hangverseny létrehozásán működik, melyre több vidéki ismert nevü mükedvelőt óhajt megnyerni. E hangverseny előreláthatólag minden tekintetben kitünően fog sikerülni.

— **A Királyhágón** inneni kerületi tüzoltó-szövetség II. közgyülésének rendező bizottsága ezennel közhirré teszi, hogy az igazoló jegyeknek előmutatása mellett a tagok az első erdélyi s a keleti vasuton 33 és egy harmad % menetdij kedvezményben részesülnek.

— **Nyilt kérdés** Maros-tordamegye t. alispánjához! Van e tudomása az alispán urnak arról, hogy azon megye területén fekvő Nyárádtő község határszélénél az országuton lévő hid már hónapok óta összeomolva a közlekedést nemcsak veszélyezteti, de szinte egészen megakasztotta, a menynyiben igen sok azon utazók száma, kik ama hidromján nyaktörést koczkáztató átkelésre elég élet-unalommal nem birnak.] Ha nem volna erről tudomása, ezennel kérjük szivesked jék ezt tudomásul venni, s egyszersmind intézkedni a közlekedés emez akadályának megszüntetése iránt, mert hiszen igy terjedelmes vidék van elzárva általa úgy a nyárádtői vasutállomástól mint M.-Vásárhely városától is. Egy utazó.

— **A szolnokdo bokamegyel** gazdasági egylet e hó 8-án tartotta meg alakuló közgyülését. Gr. Kornis Victor a gyülést megnyitván, az egylet hivatalnokainak megválasztása határoztatott el, melyből kifolyólag: elnökül: gr. Kornis Viktor, alelnökül: Kovács Samu és Voith János, pénztárnokul: Demeter Béla, titkárul: Csiszér Mihály közfelkiáltással lettek megválasztva. Igazgatókul: gróf Bethlen Béla, Boros József, Róth Pál, Szombatfalvy Győző; választmányi tagokul pedig: Izsáky József, br. Bánffy Dezső, Betegh Imre, gr. Bethlen András, Flott Adolf, Técsy Kálmán, Zibay Sámuel, Simó Lajos, ifj Bodor Bertalan, Szilágyi Albert, Keczeli Sándor és Tüzes Tódor szavazattöbbséggel választattak meg. Gr. Bethlen Károly a gazdászat terén s főleg az egylet iránt tanusitott buzgó érdekeltsége s áldozatkészsége elismeréseül az egylet tiszteletbeli elnökeül kiáltatott ki.

— **A d.-szt.-mártoni** „Br. Eötvös-intézet“ tanitói kara, az ezen intézetnél létesitendő házi ipar-alap javára, Pekri István, Szilvássy Zerna ő nagyságáék dr. Felszegi János, Bágya Kálmán, pesti zeneacademiták, s az ottani dalkör közreműködésével, folyó 1877. évi május hó 21-én a megyeház disztermében tánczvigalommal kapcsolatos hangversenyt rendez.

— **Halálozás** Basa Miklós pénzügyi fogalmazó; Basa Adél és férje Sebestyén István kir. albiró; Basa Mathild s férje dr. Szabó Lajos.; özv Basa Istvánné és leánya Basa Ida férjezett Schlauf Győzőné szomoruan jelentik, hogy a nemes szivü gyöngéd s ritka jellemü jó anya, napa és sógornő, Egerpataki Basa Miklós nyugalmazott kir. tanácsos özvegye, született Walther Katalin életének 59-ik, özvegységének 7-ik évében f. évi május 9-én reggeli 4 órakor szivhüdés következtében Sz.-Kereszturon jobblétre szenderült.

— **Geistinger** k. a. e hó 5-én bucsuzott el a brünni közönségtől, s 7-én egybekelt Kormann Ágoston fiatal szinészszel. A fiatal házasok Bécs s Gráczon át Olaszországba utaztak.

— **Tehát mégis létezik tengeri kigyó.** Egy nagyszerü esemény szinhelye volt nem rég Ohan (Sckoczia) tengeri város. A tengeri öbölben ugyanis egy rettentő állatot pillantottak meg. Távcső segitségével föl fedezték, hogy a csodálatos állat egy tengeri kigyó. — Többen hirtelen jól fegyverkezve csónakba vetették magokat azon czélból, hogy a kigyónak elvágják az utat a tengertől. Ez, több lövés által sikerült is. A megijedt állat a tengerpart felé uszott, és fél testével a partra vetette magát. — Most valóságos ostromállapotba helyezték a kigyót, egész golyózáport röpitettek törzsébe. 10 órakor éjjel egészen kézre keritették a rendkivüli állatot. A kigyó hossza 101 láb; fejétől a törzs körülbelől husz lábig, 25 láb vastag. Szemei aránylag kicsinyek és hosszuak. — E rendkivüli idomu és csodaszerü kigyót a kormány tulajdonába vette.

— **Csodaszerü találmányok.** Ismeretes már a telefon-találmány, mely által Graham Bell bostoni tanár a hangokat villanyos uton a legnagyobb távolságokra is átvinni képes volt. E készülék lehetségessé teszi azt, hogy az egyik városban történő hangversenyeket, dalokat, párbeszédet stb. a másikban is kényelmesen s egész terjedelemben meghallhatni, Az amerikai lapok most egy üj s nem kevésbbé nagyszerü találmányról értesitenek. Ennek neve: elektroskop, szintén villanyos készülék, melynek segitségével például New-Yorkból tisztán látni lehet valamely Bostonban létező tárgyat. Az elektroskop az a szemnek, a mi telefon a fülnek. Ezek szerint valaki bejárhatja az egész világot s otthon maradt kedveseivel mégis válthat egy-egy mosolyt. Mindkét készülék két kamarából áll, egy távozó- s egy érkezőponttal, melyek érczsodronyok által függnek össze. A távozó kamrának bensejét alig észrevehető sodronykák födik, melyek végükön egyesülésük által sima réteget képeznek. Ha e rétegre bármely tárgyat is rátesznek s e tárgy alakjának s szinének megfelelő fényrezgéseket valamennyi a villamfolyam alatt levő vezető sodronyok fölfogják, akkor a végeken a tárgy képe visszatükröződik. Ez körvonalozva a találmány lényege. A bostoni lapok már is tudatják, hogy a kisérlet sikerült. Az elektroskop s telefon egyesitése által Graham Bell nagyszerü eredményeket remél elérni. Igy például egy San-Franciskóban előadott operát hallani lehetne Párisban is, de egyszersmind látni a szereplő szinészeket és a közönséget.

— **Az orosz adósok börtönéről** a következő hiteles adatokat közli a moszkvai „Rusk. Wed,“ Az adósok börtönébe elcsukott nők egyike, Pomeranczoff ügyvéd 2000 rubelre szóló követelése miatt már két esztendeje ül. A hitelezőnek már 1000 rubelt igértek, ha szabadon eresztí adósát, de ez kérlelhetlen maradt, mig az utolsó rubelt is le nem teszi. Ott ül Erisztoff herczeg is, Szpiridoff moszkvai milliomos veje. Ez 400 ezer rubellel tartozik, de adósa egy rézkopeket se fizet érte. De még tetemesebbek a tartozási összegek a kereskedők és gyárosok ellen, kik az u. n. „jamá“-ban (gödör) ülnek. Köztük van Szerejczikoff egykori bankár, három milló rubel adósággal. Gracseff theakereskedő másfél, Szkoronpeloff bogorodi gyáros három millió és hatszázezerrel, s még vagy hatvan, kiknek adóssága mind meghaladja a fél milliót. — Meddig kell azoknak ülni, mig adósságaikat leülik!

— **Egy hamis** Metternich herczeg merült föl Velencze városában, habár csak rövid időre. Az állitólagos herczeg meglátogatta a müvészek termeit s a legelőkelőbb kereskedéseket, hol nagymérvü rendeléseket tőn. Most azonban kisült, hogy e Metternich herczeg tulajdonkép Meuinsen bajor alattvaló s a legfurfangosabb csalók egyike, ki bejárja a világot, hogy az embereket s különösen a szálloda tulajdonosokat megtréfálja. Velenczében is husz frankkal maradt adós a szállodában, azután elment a bajor konzulhoz, kitől utiköltséget nyerve, csakhamar eltünt a városból.

— **Sir John Lintorn Simmons** tábornok, kit mint az angol had leendő főparancsnokát emlegetnek a lapok — jelenleg 56 esztendős s már negyven év óta szolgál a hadseregnél. Tisztében igen sok helyen megfordult. Volt Éjszak-amerikában, később szabadságra ment Törökországban (1853.), végre mint angol biztos működött az Omar pasa alatt álló török seregnél. Lord Stratford de Redcliffe különféle missiókkal bizta meg. A Duna mellékén szolgált, résztvett Sziliszteria ostromában, megfordult Eupatoria és Sebastopolnál. Kis-Ázsiában az Inguri áthatolásánál Omár pasa neki tulajdonitá a nap dicsőségét s ekkor díszkardot kapott a szultántól. A háboru végén Sir John Simmons a nemzetközi bizottság tagja lett, mely a török orosz ázsiai határ megállapitásával foglalkozott, 1857. varsói főkonsul, 1860. óta pedig Angliában fejtette ki ismét tevékenységét, igy mint a woolwichi hadi-iskola kormányzója s 1875. az erődök főinspektora.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott **Budapesten** május 13. d. e. 10 ó. 50 p.
Érkezett Kolozsvárra május 13. d. e. 11 ó. 45 p.

A hatalmak konsulainak notifikálva van Románia hadüzenete Törökországnak, Károly fejedelem 25 ezer emberrel akar a Dunán átszállani.

Batumnál 8 óra hosszat tartó csatára a törökök az oroszokat viszsza verték. Három különböző forrásból érkező tudositás erősiti meg ezen győzelmet.

Evalli mellett Karsnál az oroszok megverettek, nyolczszáz embert vesztettek, de a Khaezubani magaslatott az oroszok rohammal bevették.

Az oroszok átkelése a dunai Rahowánál meghiusult.

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről.

Május 12-én 8% Metaliques 5805. frt. Kamat — — 5% Nemzeti kölcsön 63.85. frt. Arany járadék 106.75 1860-ki államkölcsön 70.40 Bankrészvények 768. Hitelrészvények 13480——. London 129.40 Ezüst 113.30 Cs. kir. arany: 6.14 Napoleond'or 10.35 — 100 mark német. értékü 63.60

Urbéri kötvények: Magyarországi 71.75 Temesi 69.75 Erdélyi 68.50 Horvátországi —.—

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

III. — 1877. (203) (1—3)

Árverési hirdetés.

Alólirt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdtt. 403. §-a értelmében ezennel közhirré teszi: hogy a Szerdahelyi tek. kir. járásbiróság 428. — 1877. számu végzése által Tamási testvérek csődtömege ellen elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt, s 1521 frt 50 krra becsült 1 darab lokomobile, 1 darab cséplőgép, 1 darab fűrész, 1 darab vizfecskendezőből álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszinén, Alamoron leendő eszközlésére határidőül 1877-dik évi **junius-hó 4-dik napjának délelőtti 9 órája kitüzetett**, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak: hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen, a polg. tk. rdtt. 406. §-a szerint, szükség esetében becsáron alúl is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelyt, 1877-ik évi április-hó 22-ik napján.

Kiküldött birósági végrehajtó.

Sz. **742.** — 1877. (201) (3—3)

Pályázat.

Kolozsmegye gyalui járás Szász-Lóna székhelylyeli közorvosi állomásra, mely áll Szász-Lóna, Sztolna, Oláh-Fenes, Tóthfalu, Kolozs-Monostor, Szász-Fenes és Hideghavas községekből 7032 lélekkel és mely évi 300 frt. fizetés, 100 frt. lakbér és 100 frt. utazási általánynyal van ellátva, ezennel pályázat nyittatik.

Pályázni kivánók felhivatnak, az 1876-dik évi XIV-dik t. cz. 143 §-ába meghatározott képesitvény birását tanusitó okmányokkal felszerelt kérvényeiket bezárólag **folyó hó 25-ig** alólirthoz juttatni, a később érkezhető kérvények tekintetbe nem fognak vétetni.

A gyalui jár. szolgabirótól.

Gyalu, május-hó 9-kén, 1877.

POP MIKLÓS, szolgabiró.

Nem hivatalos.

NAGY JÓZSEF arany- és ezüstmüves Kolozsvárt,

fötér 9. szám br. Józsika-ház.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállitott **bécsi** és **külföldi arany-** és **ezüst** ékszer áruinak dús raktárát és kiházasitási arany- és ezüst készleteit legjutányosabb áron

(453) (19—20)

(régi ékszereket megvesz és becserél.)

(Óvásul.) Raktáromban minden egyes tárgy valódisága a magy. kir. bélyeggel van hitelesitve

---

Tanács és segély azok számára,

a kik szemgyengeségben szenvednek, s főleg megerőltetett tanulás és fárasztó munka által szemöket elrontották.

Ifju korom óta meg volt nekem is az a rosz szokásom, hogy az éj csöndét választám tudományos munkákra. Es, valamint sok fáradságos optikai és finom mathematikai munkálat által szemeim annyira meggyengültek, hogy annyival inkább félhettem teljes megvakulástól, mert folytonos gyuladási hajlam állt be, a mely a leghiresebb orvosok évekig tartó gyógyitásával is daczolt. E szomoru körülmények közt sikerült egy szert találnom, a melyet már 40 év óta a legjobb sikerrel használok. Nem csak azon tartós gyuladást szüntette tökéletesen meg, hanem visszaadá szemeimnek is teljes erejét és élességét, ugy hogy most 75 éves koromban szemüveg nélkül olvasom a legapróbb irást is, s mint fiatal koromban a legjobb látásnak örvendek. Ugyanekedvező sikert tapasztaltam másoknál is, a kik közt többen voltak, a kik a legélesebb pápaszem segélyével sem voltak képesek hivatásukat teljesitni. Ezen szer kitartó használata után eldobták a szemüveget s szemeik azelőtti élességét visszanyerték. E **csodás szer** egy illatos szesz, a melynek alkatrészeit az ánizsnövény képezi. Nem tartalmaz sem drasticumokat, sem fém vagy más veszélyes részeket s Erdélyben **valódi** minőségben **TEUTSCH J. B.-nél Segesvárt** kapható. Nagy üvegét 2 frt 40 kron, a kissebbet 1 frt 80 kron o. ért. használati utasitással. Azt tanácslom tehát a szenvedőknek, hogy hozassák meg e szeszt, mert egy üveg soká elég használatra, s csak csekély adag folyóvizzel vegyitve kis fehér folyadékot ad, a melylyel reggel és estve, valamint fárasztó munka után kell **a szem környékét megmosni**. A siker igen jótékony és üde s egyuttal az arczbőr frisseségét is emeli. Örülni fogok, ha általa főleg azokon lesz segitve, a kik ernyedetlen munkásság mellett az igazság világának föllelésében, szemök világát veszélyeztetik. E szer használata folytán a fiatalságnál annyira divatossá vált elferditő szemüveg hordásnak is elejét vehetni, a mely a legtöbb esetben inkább rongálja mint erősiti a szemet. A szemüveg csak a szem hibás szervezetén segithet, de egészséges, vagy elgyengült szemeket soha sem erősithet, vagy gyógyithat meg. (280) (9—*)

A hires dr. **Romershausen-féle szem-lél mindig készen kapható és pedig:**

Egy kis üveggel 1 frt 80 kr., egy nagy üveggel 2 ft 40 kr. o. é.

TEUTSCH J. B. raktárában **Segesvárt.**

Elárusitók nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedést kapnak.

HUTFLESZ KÁROLY

(21) **KOLOZSVÁRTT,** (5—12)

megvásárol mindennemü **magyar és osztrák állampapirt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket**, s leszámitol escomptirt) mindenféle **nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejárati idő előtt**, s eszközöl minden **bel- és külföldi** helyeken történendő bármily összegü **fizetéseket**.

AJÁNLJA DÚSAN ELLATOTT

FŰSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSÉT,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitünő minőségü

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

---

(53) (4—12)

4 goldene Medaillen. **Liebig** 4 Ehren-Diplome.

Company's Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

Nur ächt wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt. J. v. Liebig

Kapható **CSIKI IMRE** fűszerkereskedésében **Kolozsvárt.**

A háboru,

mely miatt a **keletre szánt tetemes szállitmányoknak** abban kellett maradniok, arra készti

STRAUSS A.

fehérnemü-kelengye-gyárát

Béesben, Rothenthurmstrasse 21,

hogy összes megtartott kisebb és nagyobb árukiküldeményeit, u. m. **uri-, női-** és **gyermek-fehérnemüt**, valamint **vásznat, zsebkendőket, asztalnemüt** stb. a roppant raktár gyors kiüritése végett az itt jegyzett igazán olcsó árakon adja.— Oly megvásárolt árukat, melyek nem czélszerüek, szivesen átcserél, kivánatra bérmentes visszaküldés esetén a pénzt is számla szerint utalvány mellett visszaszolgáltatja.

2 forint helyett csak 1 forint!

1 uri lábravaló	előbb 1 ft 50. csak 75 kr.
1 shirting-uring sima vagy redős mellel	előbb 2 ft, csak 1 ft.
1 angol trikot-mellény, vagy nadrag, fehér és szines	előbb 2 ft, csak 1 ft.
6 elegáns batisztkendő szines széllel, beszegve	előbb 2 ft, csak 1 ft.
6 háromrétü gallér, legujabb finom	előbb 2 ft, csak 1 ft.
1 horgolt nőiing legjobb shirtingből	előbb 2 ft, csak 1 ft.
1 elegáns női lábravaló szegély-diszitéssel	előbb 2 ft, csak 1 ft.
1 finom shirting éjjeli korzet szegélykékkel legj. min.	előbb 2 ft, csak 1 ft.
6 finom vászonkendő valódi vászonért kezeskedünk	előbb 2 ft, csak 1 ft.
1 vászon uri lábravaló	előbb 2 ft, csak 1 ft.
1 finom cersett himezve	előbb 3 ft, csak 1.50.
1 finom szines kreton-ing, szavatolt valódi szinü	előbb 3 ft, csak 1.50.
1 fehér uri-ing sima háromrétü mellel	előbb 3 ft, csak 1.50.
1 dúsan diszitett női-ing, legjobb minőségü	előbb 3 ft, csak 7 50.
1 legfinom. himzett női lábravaló, elegáns munka	előbb 3 ft, csak 1.50.
1 shirting női alsó szoknya, legjobb szabás	előbb 3 ft, csak 1.50.
1 uri lábravaló, valódi rumburgi vászonból	előbb 3 ft, csak 1.50.
1 angol oxford, vagy franczia creton-ing	előbb 4 ft, csak 2 ft.
1 legfin. himzet báli-ing kézi himzés, legujabb szab.	előbb 4 ft, csak 2 ft.
6 pár fin. ang. kézelő, legujabb szabás	előbb 4 ft, csak 2 ft.
1 finoman himz. női ing, dúsan diszitve	előbb 4 ft, csak 2 ft.
1 elegans franczia korzet dús himzéssel	előbb 4 ft, csak 2 ft.
1 finom női alsó szoknya dúsan diszitve	előbb 4 ft, csak 2 ft.
1 női lábravaló himzett volansokkal	előbb 4 ft, csak 2 ft.
1 uri ing, rumburgi, valódi sima, vagy redős, legfin.	2 ft, 50., 3, 3.50, 4 ft.
1 szoknya a legj. zsinor barketből, sima és dúsan disz.	1.50, 2 ft, 2.50.
1 korzet a legj. zsinorbarketből, sima és dúsan disz.	1.50, 1.25, 2 ft.
1 uri-ing fantasie, vászon-mellel	2, 2.50, 3 ft.
1 női-ing valódi vászon, sima és fantasie a legfin.	1.50, 2 ft, 2.50, 3 ft.
1 chiffon-redős ing	2, 2,50, 3 ft.
1 uri ing, val. rumburgi fantaisie, himezve, legfin.	3 frt 50, 4, 4.50. 5 ft.
1 uri ing, fantaisie elővel, chiffon	2 frt 2.50, 3 frt.
1 női gatya legj. zsinorbark. sima dúsan diszitve	1 ft, 1.50, 2 frt.
1 szoknya, legj. zsinorbark sima és dúsan diszitve	1 frt 50, 2, 2.50.
1 női-ing, val. vászon, him. legf.	2.50, 3, 3,50. 4 ft.
1 női-ing, val. vászon, kézzel himzett nyereggel	4 ft, 4.50, 5, 6, 7 ft
1 darab 30 rőf zsinórbarket, a legfinomabb	7 50, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 11 ft,
1 corsette himzett volanssal, legfin.	2.00, 3., 3,50, 4 ft.
6 darab 5/4 széles lepedő varrás nélkül	9 frt, 10 frt.
6 darab 8/4 széles lepedő varrás nélkül, tiszta vászon legfinomabb	13.50, 14.50, 16 50.
1 asztalnemü 6 személyre, fehér és szines	3, 3 50, 4, 4 50, 5 50.
1 asztalnemü 12 személyre, fehér és szines	8.50, 10, 11, 12, 14 ft.
1 darab 30 rőf 5/4 széles házivászon	5.50, 6 50, 7.50, 8 ft.
1 darab 46 rőf 5/4 széles kreaszvászon	16, 17, 18, 18.50 ft.
1 darab 50 rőf 5/4 széles irland és hollandiavászon	18, 19, 20, 22, 24, 27, 30 ft.
1 darab 54 rőf 5/4 széles rumburgi vászon	24, 27, 30, 33, 36, 40, 60 ft.
12 darab törlőruha, csinvat és damasz	3, 3,50, 4, 5, 6, 7, 8 ft.

Ráadás: 1 damasz-asztalnemü 6 személyre vagy 2 darab zsebkendő 50 frtot tevő vásárlásoknál.

Czim: An die **Wäsche-Brautausstattungs-Fabrik** von **A. STRAUSS,** Wien, I., Rothenthurmstrasse Nro 21.

Levélheli megrendelések az összeg beküldése, vagy utánvétel mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.— **Arjegyzékek** és **kelengye-előirányzatok** ingyen megküldetnek. (437) 17—30)

Épen most jelent meg s kapható

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt:

CSATATÉRKÉPEK

AZ

OROSZ-TÖRÖK

CSATATÉR

Europa és Ázsiában.

20 krtól 9 frtig.

ZÁSZLÓCSKÁK

a hadtestek álláspontja megjelölésére négyféle szinben

(törököt, oroszt, Montenegrot és felkelő herczegovczokat jelölve) darabja 1 kr. tuczetje 10 kr.

Továbbá ugyanott kaphatók:

KÁLLAY BÉNI. **A szerbek története.** I. kötet. Füzve 3 frt. 60 kr. Kötve 4 frt. 60 kr.
TÓTH B. **Konstántinápolyi emlékek.** Ára 80 kr.
MARKUS ISTVÁN. **Törökországi képek.** Ára 2 frt. 50 kr.
B. HORVÁTH MIKLÓS. **Konstántinápoly, Törökország fővárosa.** Ára 1 frt.
BERNÁTH GÉZA. **Keletázsiai utazás.** Ára 1 frt. 50 kr.
B. PONGRÁCZ EMIL. **Suezig és vissza.** 2 kötet. Ára 2 frt. 20 kr.
VÁMBÉRY ÁRMIN **vázlatai Közép-Ázsiából.** Ára 2 frt. 80 kr.
" " **Középázsiai utazás.** Ára 3 frt. 50 kr.
" " **Vándorlásaim és élményeim Persiában.** Ára 3 frt. 50 kr.
" " **Bokhara története.** Ára 3 frt. 60 kr.
" " **Keleti életképek.** Ára 2 frt. 50 kr.
SZENTKATOLNAI BÁLINT G. **Török nyelvtan.** Ára 3 frt.
D. ERÖDI BÉLA. **Gyakorlati török nyelvtan.** Ára 1 frt.

Pénzküldeményeknél a könyv árán felül még 10 kr. ajánlandó a fuvarért és csomagolásért.

„AZ ÜZLETEMBER KÉZI-KÖNYVE"

Ára 3 frt. **czimü szakmü.** **Ára 3 frt.**

(Csinos kiállitásu kötet 11 nagy 8-rét iven.)

A fennebbi czim alatt Freedley egy oly müvének magyar forditását van szerencsénk hazai kereskedő-társaink figyelmébe ajánlani, mely — nem tekintve több európai nyelvre történt átforditását — Észak-Amerikában harmincz egy nehány kiadást ért s több mint száz húszezer példányban adatott el s első megjelenése az angol üzletvilágban valóságos korszakszerü feltünést okozott.

A könyv tartalmát korántsem képezik rideg üzleti tanok, hanem az üzletemberre nézve a legszükségesebb tapasztalati útasitásokat élénk és vonzó modorban előadva találja fel benne az olvasó; tapasztalati élettanokat megvilágitva az erkölcstan, a történelem és számos nagynevü üzletember saját életéből meritett gyakorlati oktatásaival, a melyek ép oly nélkülözhetlenek a segédekre, mint az üzletfőnökre, a kis kereskedőre, valamint a nagyra nézve, az üzleti irodában, mint az életben, a boltban, mint a tőzsdén; szóval: az üzlet minden ágára és minden üzletemberre nézve, a ki vagyonos, boldog s a mellett becsületes honpolgár óhajt lenni.

A könyv irányzatát kellőleg feltünteti a következő tartalom-jegyzéke:

I. Szakasz: **Az üzlet.**
II. „ **Nevelés az üzletre. Az üzlet választása.**
III. „ **Businets habits, vagy az üzletember szükséges tulajdonai.**
IV. „ **Pénzszerzés általában.**
V. „ **A kereskedés feladata, fogalma és elvei.**
VI. „ **Vétel és eladás.**
VII. „ **Miként szerezhetni vásárlókat? Hirdetés.**
VIII. „ **A valódi üzletember.**
IX. „ **A speculatio.**
X. „ **Banküzlet. Magánbankok.**
XI. „ **Hogyan vergődhetni jólétre? Gazdaggá lett emberek véleménye és elvei.**
XII. „ **A siker esélyei. A bukás okai.**
Utolsó „ **Takarékosság, adakozás, kölcsönzés.**

Hogy a fennebbi czimek alatt minő tartalommal bir, arról szóljon maga a könyv és kivivott népszerüsége.

Triesti általános biztositó-társaság.

(Assicurazioni Generali.)

(189) **Figyelmeztetés!** (4—6)

Van szerencsénk a t. cz. biztositó közönséggel tudatni, mikép **„Kolozsvárt"** egy **főügynökséget** alakitottunk, a melynek vezetésével **RÉTY JÓZSEF** ur bizatott meg

Budapest, 1877. május hó 1.

A triesti általános biztositó-társaság magyarországi **vezérügynöksége.**

Ellenberger. Krellwitz. Rott.

Hivatkozva a fennebbi körözvényre, bátorkodom az általam képviselt, jó hirnevéről ismert társaságot a legjobban ajánlani; felkérvén egyszersmind az igen tisztelt nagy közönséget, bárminemü biztositási ügyekben bizalommal ho zám fordulni.

A legolcsóbb dijak és a legkedvezőbb feltételek mellett társaságom biztosit:

tűz- és villám-, jég- és szállitási károk ellen; miveli továbbá az ugynevezett

életbiztositásokat is, és pedig a legkiterjedtebb combinátiókban.

Pármiféle felvilágositással készségesen szolgál:

a trieszti általános biztositó-társaság „FŐÜGYNÖKE" **Réty.** **Bel-magyarutcza 1. sz.**

Nagyobb városokban és községekben ügynökök alkalmaztatnak.

---

(171) **Betegek számára** (9—12)

Ezren meg ezren rontják meg egészségöket mértéktelen kicsapongás által. Ezek nemcsak szellemi de testi romlásuknak néznek biztosan elébe, mi az emlékező tehetség eltompulása, gerincz-fájdalmak, a végtagok rekszketése, nehézkes lélegzés stb. Az emlitetteken kivül a nemi szervek elgyengülése, a világosan észrevehetővé válik. Az elgyengülése, a szem csillogása, az idegek nagy ingerlékenysége mindnegannyi biztos jelei és következményei a nemi élet bűneinek. Világosan s mindenki által érthetően irja le e betegségeket dr. ERNSZT L. kitünő müve, az:

„Önsegély"

mely azonkivül, hogy a legkimeritőbben tárgyalja a kórokat, a legjobb és legegyszerübb tanácsokkal szolgál ily bajok elháritására; miért is mindazon szerencsétlen — férfi és nő — betegeknek, kik ilyen bajokban szenvednek melegen ajánlható.

E könyv (ára 2 frt) minden könyvárusnál kapható, de a szerzőnél: Dr. ERNSZT L. hasonszeuvi orosnál is (lakik: Budapesten, kétlás-uccza 24. sz.) megrendelhető.

---

(67) (10—*)

ASTHMA

indiai szivarkák Cannabis indicából

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerész Párisban.

Ezen uj gyógyszer Franciaország és a külföld legtöbb orvosa által a lélegzési bajok ellen ajánltatik. Elegendő a Cannabis indicából készült szivarkák füstjét belélegzeni, hogy a leghevesebb fojtó, görcsös és ideges köhögést, rekedtséget, hanghatalanságot, arczideg-fájdalmat és álmatlanságot megszüntesse, valamint a gégesorvadás ellen is hatásosnak bizonyult be. — Főraktár Bécsben Benno Raabe **gyógyfükereskedőnél a Bäckerstrasseban,**

Kolozsvárott Dr. Hintz G. gyógyszerész urnál.

Főraktár még Bécsben Köder Filepnél Wienstrasse.

---

(424) (71—104)

Bécs legnagyobb és legjobb hirü

vasbutor-gyára

Reichhard és társa

BÉCSBEN,

III. Marxergasse 17.

Ajánlja magát izléses kiviteltü gyártmányai pontos szállitására. Képes mintalapok kivánatra ingyen.

---

(110) (8—12)

Az ő felsége Ferencz József király által szabad. valódi

Arcanum

a **patkányok**, házi és mezei **egerek**, vakondok- és csótányok kiirtására, melyet után kontárkodnak, de hamisitatlanúl kapható: **Kolozsvárt:** Bokros Ádám. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter. Segesvár: Misselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelenczének 1 frt.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.